

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Nro. 49.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

*Költ Bétsben, Kedden Decembernek 16-dik napján
1800-ik esztendőben.*

Hadi Történetek.

A hadi környülállásoknak jelen való állapottokról; ezeket adatta ki mostan a' Bétsi Fő Hadi Cancellaria :

János ö K. Fő Hertzegsége minekutánna *Trosburgba* rendelte volna által a' maga fő hadi szállását, e. h. 8 dikánna ija onnét, hogy már az egész tábor oltalmazó hadi lineában vagyon az *Inn* vize mellett; már a' *Mühdorft Krayburgi* és *Wasserburgi* híd fedező lántzók is katonasággal vannak meg-rakattatva; és ez szerént, az ezen víznek oltalmaztatására meg-kivántató minden kértületek, meg-tétettek.

„Az utolsó (u. m. 3-dik Decembéri) verekedéstől fogva egész 8-dikig, tsendességben volt az ellenség, tsak éppen egy szakasza láttatott *Mas-sing* felé mozgásban lenni; ezt pedig a' Gen. *Messery* alatt lévő tsoportunk tartja szemmel; melyre nézve ő, az *Inn* vizének bal partján *Birnbach* mellett félszkelte-meg magát, és ott szándékozik mind addig maradni, míg a' környéklállások ezen tsoportunknak is a' viz' jobb partjára való által jövésit szükségessé nem tezik.

„A' *Tyrolisi* passusokonn, mint ő Fő Hertzegsége megjegyzi, még eddig semmi fontos történetek nem adták elő magokat.

„*Olosz* országból azt jelenti Lov. Gen. Gróf *Bellegarde*, hogy *Schustek* Generálist *Ferrarából* oly rendeléssel küldötte légyen ki, hogy *Offensiv* ~~Demonsztrációt~~ *demonsztrációt* a' *Univerzitya* *Librazz* városokat tegyen, mintha az ellenségre rontani szándékozna. Gen. *Schustek* tehát a' *Panaro'* bal partján *Bouadenot* el-foglalta, és az ellenséget, midőn ez annak vizszá vételére ismét meg jelent volna, vizszá verte.

„Ennek felette *Figaroló* mellett is által küldött Gen. *Schustek* ja' *Lattermann* Regementjéből két Kompaniákat, és ott *Stellarát* s *St. Vagggiót* el foglaltatván, egyszeremind a' *Panaróval* való közösülést is helyre állította egy repülő hid által.

„Az ellenség egyéb aránt a' maga főbb erőjével még mind a' *Chiesa* mejjékin tartózkodik, és a' tartalék tsoportja *Bresciának* környékeinn fekszik. — „A' mi népünk pedig olyan fenyegetődző lineában áll a' *Mincio* mellett, hogy a' miatt az ellenség mind azokat a' tsoportjait, a' melyeket *Déli Olosz* ország felé már izéljel küldözte volt, annyira özsze gyűlyteni jónak találta, hogy már *Toskánát* is tsak nem egészízen odta hagyta.

Elegyes Levelek.

Lipszából, 28. Nov. — „Hozzánk tudálatos tudósítások érkeztenek tegnap *Berlinből*. A Prusus Udvarnál lévő Anglus Minister jelentést tett az ugyan ott lévő Orosz Követnek, hogy ő, mivel az Orosz Udvar minden véle való egyéb közösülés útját Angliánakfélbe szakasztotta, ezt a módot változtotta legyen néki az Anglus Udvar' nevében jelenteni, hogy: az Anglus Király nagy megilletődéssel értette, az Anglus hajóknak az Orosz kikötőhelyekben való bétiltattatódásokat, és hogy az Orosz Udvar minden igyekezettel egy Anglia ellen való *Eszaki Coalitziónn* dolgozzék. Az Anglus Udvarnak ily környülállások között nincs egyebet mint a *Centaek Unisarsay Librat* Clujót fordítani, és hasznát venni azon fegyvernek, melyet az Isteni Gondviselés reá bízott. Hasonló nyilatkoztatás tétetett a *Swéd* és *Dánus* Udvaroknak is. Végezetre kéri az Anglus Követ az Orosz Követet, hogy ezen nyilatkoztatást küldje el a maga Udvarához.

Lord Nelson, a Lord *S. Vincent* Admirális vezérlése alatt lévő Anglus nagy flottán, commandírozni fog, és azon Sz. József nevezetű, 112 ágyus hajót választotta magának Admirálisi hajóul, a melyet ő, 3 esztendővel ennekötte a *S. Vicenti* hegy foknál történt tengeri tsatában a Spanyoloktól vett el. — *L. Nelson* igen betsüllli a tengeri dolgokra ügyelő Anglus minister Lord *Spencer*, s gyakran ülteti őtet maga asztala mellé. Az Admirál *Keith* flottáján lévő *Abercrombie* és *Pulteney* Generálok vezérlések alatt lévő Anglus hadi seregek Nápolyba szándékoznak ki szállani, s a Nápolyi seregekkel együtt fognak a Toskánai N. Herczagségben lévő Franciaak ellen hadakozni. — A 9-ik Novemberi tengeri szélvezek által megrontatott Hollándiai tölteseknek megigátására lok ezer forint kívántatik. — *Han-*

nóverai Vál. Fejedelemségben is igen szük és drága az élet, azért minden ezen tartományban lakó pálinka főzőknek hittel kellett arra kötelezni magokat, hogy ők tsak a' külső tartományokból oda vitetendő rozsból fognak pálinkát főzni. — A' *Hohentwiel*i erős vannak szélllyel hányatott kövei rélz szerént az Ország útnak megjobbitására, rélz szerént a' *Scha'hausen* mellett építendő köő hídnak készítésére fognak fordittatni. — Az *Ingolstadt*i erősség már egészlen, az *Ulmai* nagyobb rélzent le vannak már rontatva. *Geneva* városában, 9 hólnaptól fogva sok gyermek meg holt a' him'öben. — *Mergentheim*ből sok pénz elrakott szekerek mentek *Straßburg*ba. — A' *Wü zburgi* *Commendans*nak erős parantsolat adódott az eránt, hogy ha a' *franczák*, utóbb emberig védelmezze magát. — Gen *Kosciusko*, a' ki sokáig nyomta a' beteg ágyat, még most is *Párisban* van.

Bremából ezt írják November 27 ik napján: A' *Prufzszus* katonák ezen hólnapnak 23 ikán mentek bé *Cuxhavenbe*, a' kik 1800 gyalog, egy *escadron* lovas emberből, és egynéhány ágyukból állottak. Mingyárt akkor elbatsátották a' *Hamburgi* örző katonaságot, 's el foglalták posztyaikat; hanem arra kötelezték magokat, hogy sem *Előjáróikban* semmi változást nem tesznek, és a' kereskedést sem fogják meg akadályoztatni. — Az ott vólt *Anglus* hajók és fregátok mingyárt akkór hadi rendbe állottak a' kikötő hely előtt, de a' *Prufzszus* katonák se vesztegeltek sokáig, hanem ők is mingyárt batteriákat készitettek a' tenger partyán. Ugy hallatik, hogy *Orosz* és *Dániai* hajók is mentenek vólna oda.

Frantzia Ország.

Hogy *Bonaparie Lucien* a' *Bel'ö* *Ministerséget* másra bizta, és útját reméntelenül és titkon *Mad-*

rid felé vette, közönségesen tudva vagyon mindenek előtt. Tsak a' történet' okát szeretnék már tudni mindenek. Hogy kedve ellen tette le a' Minifterséget, egyenlően erőssítte azokat az Officiális levelek ugyan, hanem az egyéni közönséges Újjságok; a' melyekben ilyen képpen beszéltetik elé ez az egész historia; —

„Már rég óta egyenletlenség uralkodik (igy szólnak ezek) *Lucian Bonaparte* és az Első Konsul *Bonaparte* között. Eleitől fogva gyanúsággal viseltetni láttszott az Első Konsul, az ötséhez *Lucianhoz*; melyért már még Egyiptomba való indulásakor is az akkori Direktor *Merlin*' különös szem ügye alá bizta vólt őtet *Lucian Bonaparte*; sok dolgot csinált ön'kénye szerént, a' bántványának tetézése, és a' *Subordináció* (felsőbbtől való függés) ellen. Végezetre nevezetesen az ő Minifterségből való le tétetődését az a' *Vakárékirás* okozta, a' melyben az adatott elő, hogy: *César, Cromwell, Monk*, és az Első Konsul *Bonaparte* között, találtak e' némely hasonlatosságok, 's-ha találtak mik légyenek azok? és megmutatódik, hogy *César* légyen az, a' kinek tselekedeteivel az Első Konsul' tselekedetei leg inkább meg egyeznek: melyre nézve javasoltatik *Frantzia* országnak, hogy adja által a' *Bonaparte Ház*nak örökösön az országlást. A' mellyel oda czélezott vólna *Lucian Bonaparte*, hogy az Első Konsulnak maradéka nem lévén, mint nagyobb testvére, réa, és utánna az ő gyermekeire fogna majd maradni az országlás, 's-több e' félék, mint ezt már máfiszór bővebben irtuk. — „Mikor a' moliani Belső Minifter *Chaptal*, a' Konsulok' rendeléséből *Lucian Bonapartéhoz* ment vólna, hogy a' Minifterséget ő tölle által vegye, *Lucian* nem akart engedelmeskedni, és tsak a' Külső Minifternek *Talleyrandnak* szavaira, a' ki az ő engedetlenségéből származható rosz következéseiket szemei elibe terjesztette, indítottott fel vége-

zetre a' Ministeri Cancelláriához tartozó készületeknek által-adásokra.

A' Párisi levelek szerént az Anglusok már most a' *Portugalliai* hadi hajók' védelme alatt Amérikáhol Lisabonba érkező kereskedő hajókat is, megkértették matatói (vizgálni), az óta, hogy ezekben vették, hogy Amérikából sok Spanyol pénz érkezik Portugallus zászlók alatt Európába.

Egy Frantzia közönséges lévelben megjegyzésre méltó leírás olvastatik a' Frantzia országgi Finántziának a' 18-dik Brumairtól (a' Konsularis országglás formának kezdetétől) fogva mostanig való folytattatásáról. Megczáfölhatatlan kútfókból megbizonyítottatik, hogy a' mostani Országglások 200 millió Livráknál (valami 83, vagy legfeljebb 90 millió Forintoknál) többet elzendő alatt bé nem veszen; a' mely summából a' polgári igazgatásra megkívántató valami 60 millió Livrákból álló költség levonattatván, a' Frantzia fegyveres seregeknek számokra csak 140 millió Livrák maradnak. Az után azt a' fontos kérdést fejt meg fundamentomos megjegyzések által az író, hogy: ily tsekély segedelem kútfő mellett is, miként és honnét telhetik még ily kiemédek Frantzia fegyveres népnek kívántató véghetetlen költség? Megmútatja a' régi Romai Historiából, hogy ez vagy amaz Státus, csak tsupa fegyveres creje által, ha semmi belső boldogság' kútfőjeinek jelenlétével nem bírhat is, a' hatalomnak nagy pontjára hághat, és az által minden egyéb tekintetekben való gyengeségeit kútfővel pótolhatja. —

„Ezt az igazságot (így folytatja beszédgyit az író) kételkedésen kívül valóvá tette mostan ujjanton a' közelébb lefolyt *Konsuli* elzendő. Ez, egy második tapasztalást terjesztett szemeink eleibe, a' mely az elsőnél, t. i. a' Romai időbelinél, sokkal fontosabb és szélesebb ki-terjedésű. Példát mutatott arra, hogy egy Státus, hamind

azokat a' dolgokat, a' melyek eddig a' politikai független fenn állhatásra el-kerülhetetlenül szükséges fel-tételeknek lenni tartattak, a' lábai alá tapod is, és mindent, a' mi különben őtet tulajdon veszedelmére vezethetné, vakmerően el-követni bátorkodik: egy darab idő alatt tsakugyan mind ezek mellett is fenn-állhat. Mikor már a' maga jövedelmeit erőszakos eszközök által nem nevelheti; mikor már semmi revoluzziós erőszakok által ujjabb legedelem kút-főket nem nyithat is: még akkor is vagyon a' sarogjába egy segítő eszköze, t. i. költségeinek kevesítése, még pedig annak oly módon való kevesítése, a' mely a' dolgoknak rendes folyamata között teljes lehetetlenség volna. Midőn máj valamely Státusban az erőszak és igallágtalanság a' legnagyobb gráditsra el jutottak, az után nagy háladatossággal fogadtatik tsak valamely ujjabb tsapásnak el-mulasztódása is, 's-minden rendelkezések fejek halytódnak. A' Directoriumnak tsak egy penna-vonásába került vólt, az egész Státus' régi adósságát egy harmad részfel lejjebb szállítani; ha tettszett vólna azt egészszén el-törteni, ki tett vólna gátat eleibe? Az igazat ki-mondván, Frantzia országban, tsupán a' hatalommal bírók' játékává vált a' Finantiával való bánás, és ki tsudálkozhatna már most azon, ha azt látná, hogy holnap vagy holnapután egy végzés jön ki, a' mely által minden további ceremonia nélkül a' Státus költségei tsak 100 vagy 150 millió Livrákra határozatnak. —

„Hanem, triumphusnak vagy örvendezésnek okául szolgálhat e' (ilyen következt hoz-ki végezetre előre botsatott szavaiból az író) ez a' rettenes tapasztalás? Nem erőssithetik ezt a' revoluzciónak leg nyilvánosságosabb barátjai is. Midőn ok azt a' vezélyt, a' melyben Frantzia ország fetreng, a' revoluzziótól el-válhatatlannak erőllítik lenni: akkor is tsak ugyan megvallják azt, hogy az, vezély légyen. Midőn ok a' magok Stá-

tussoknak kívülről mint egy ujjá-születettnek és meg fényesedettnek lenni látszó formájában gyönyörkednek: akkor is érzik azt, hogy az ő igen drágán vásárolt nagyságok, nem tétetőzhetik követésnek példájává. Soha sem mehetnek ők annak erősítére, hogy az, a' mi Frantzia országban a' közönséges rontásnak és bontásnak zürzavarjából ki felytödzött, valaha plánum szerént véghez vitetődkeffen; soha sem erősithetik ők azt, hogy a' minden fundamentomról való lemondás, fundamentomúl fel vétetődhesseék —

„Egyéb aránt, még nintsen külömben is vége az egész számadásnak. A' gyözedelmektől való meg-részegülés nem fog örökkétig tartani: az el-múltakta valójózan vizsgálá emlékezés, még éppen ellenkező érzékenységeket és gondolatokat gerjeszthet. Ha tsakugyan azt meg mutatná valaha a' tapasztalás, a' mit mi még most a' legnagyobb és leg vakmerőbb állhatatossággal lehetlenségnek ienni kéntelenítettünk erőssíteni, t, i. hogy az a' természettel ellenkező állapotja a' Státusnak, a' mely szerént abban egy temérdek fegyveres erő, a' nemzeti belső tehetséghez alkalmaztatott leg kisebb mérték nélkül, nem tsak egy ideig fenn állhasson, hanem még tartóssá is válhasson: ekkör és tsak ekkör fog el-jöni az ideje, hogy a' múltakat el takerjük; ekkör és tsak ekkör hányhatjuk és vethetjük a' szemét dombora a' Státus Gazdalkodás Léli fundamentomainkat, Finantz-Theoriánkat, és politikai böltselkedéseinket; és tsak ekkör bizhatjuk a' világonn való országlát egy, leg vakmerőbb bátorra. Adádig, pedig tartzuk a' regulához magunkát, és higgyük el azt, hogy a' belső erő' meg bomlott egyenlő fontjának, Frantzia országba is vizsgálá kell előbb vagy később állittódni; a' mely is tsak egyedül való fundamentoma lehet az Europai Státuson között szükséges képpen meg kívántató kötésnek fenn-állhatására.

Nagy Britannia.

Parlamentalis Dolgok.

Az Alsó Háznak 20-ik Novemberei gyűlésében nagyon meg támadta az Antiministerialis résznek egyik nevezetes tagja *Sheridan* a' minisztereket, 's így szólott: „A' minémü álhatatosságot mutatnak a' miniszterek, a' Francziák ellen való háborúnak folytatásában, éppen olly álhatatossan kívánom én is azt, hogy terjesszék a' Parlamentum eleibe azokat; a' melyeket frigyeseinkel e' tárgy eránt végzettek. A' mit szóllok, és sürgetek, nem mivelem személyes indulatból. Tagadhatatlan dolog, hogy a' mi expedióink szerződésének voltak, és becsületünkkel ellenkeztek. — A' *Ferrol*i és *Kádix*i próba tételek, nem különbben az *El Arisi* alkunak fel bontása, olly történetek a' melyek a' nemzet becsületének; és a' Britannai characternek kissebségére szolgálnak. Azért is világon azt kívánom, hogy vizsgáltsanak meg ezek a' tárgyak, reménylem is, hogy valaha úgy fog a' dolog lenni. Most pedig minden figyelmetelégemet a' Francia Kormányfűszékkel való levelezésre függesztém, mellyben nints egyéb vége a' miniszterek' czélozásainak, hanem hogy az által magokat meg igazíthassák. Úgy de tudósították e' a' Parlamentumot azokról, a' melyek az ő hatalmokban voltak, és a' melyekből az ő indulatjuk ki tündökölne. Ők ugyan azt mondják, és azzal kérkeunek, hogy minden békefféges alkudozasokban egyenes útat követtek. A' Lillei Congressus el-kezdésekor is ezekkel díszkedtek, és még is tele torokkal kaczagtak annak félbe lett szakadásán. Hogy, nem tiszta szívvel kívánták légyen a' békefféget, abból ki tetzik, hogy egézielen meg vetették a' *Bonaparte* ajánlásait. Adták e' a' békeffégre való hajlandóságoknak, az utólsó alkudozasban próbáit, tudniillik olyan próbáit, a' melyeknek egyenes volt.

zckrói a' másként is gyanakodó Francia Kormányfők meg győződhetett volna. Vagy talán csak tettetésből fogtak az alkudozáshoz? Ez ám az, a' mit kérdésbe lehet tenni? Erről kívánok világosan tudósítani. Arra való nézve kérettesek meg Ő Királyi Felsőge aláztatlan, hogy közölteffe velünk azokat a' dolgokat, a' mellyek a' *Marengói* ütközet után a' két hadakozó fél között történtek, és azokat a' levelezéseket is, a' a' mellyeket a' Bécsi Császári Kir. és a' mi ministerjeink egymás közt tartottak; sőt végtére még azokat a' parantsolatokat és rendeléseket is, mellyek Egyiptomra nézve Sir *Sidney Smith* nek, és Lord *Keith* küldettek.

BCW Galaj / General University Library Glujt: A' fontos irásoknak másokkal való közöltetésekre nem hajlandók a' ministerek. Bár jobban megfontolta volna az én ellenkezöm, a' jelenvaló környülállásokat, és az illy közönségeslé tételnek szempillantatait. Mi most a' haza' felettébb szűrtoló szükségének meg enyhítésére vagyunk kötelesek. Ezzel a' dologgal kell leg inkább tisztelnünk, és minden egyéb haszon nélkül való dolgokat el mellőznünk. Kevés idővel ennekélötte azt sugallotta az én ellenkezömnek a' jó lélek, hogy mindeneknek élötte a' felettébb való drágaságnak el háritásáról kellene szorgalmatoskodnunk, és önnön maga is azt ígerte, hogy maga is élö menetelesíteni kívánnya ebbéli igyekezettünket. Hát el értük e' már ezt a' véget? Még most is ez minékünk a' leg főbb tárgyunk, és még is más dolgokkal áll élö, és azt a' fontos munkát, a' mellynek élö mozdítására maga magát le kötelezte, félbe szakasztani igyekszik. Artatlanságomnak meg mutatására magam is ezt kívánám, de most más szorgalmazatosabb dolog vonnya figyelmetellégemet magára."

„Két tárgyai vagynak az én ellenkezöm' kívánaságának, úgymin az Egyiptomnak jelenvaló környülállásait magok foglaló irások, és a'

mi szövetségeseinkel való levelezéseink. Amarról egy szót sem szóllok többé; arról már eléggé vetélkedtünk egymással, 's meg vetettük a' kívánságát. Erről azt mondom, hogy a' miólta *Bonaparte* Francia Ország' kormányát kezére vette, leg kisebb hajlandósága sins a' Bécsi udvarnak, a' vele való magános békesség szerzésre. A' *Marangói* ütközetnek napjától fogva, a' melly Európának szerentséjét végképen meg határozhatta volna, de szerentsétlenül ment végbe, azon criticus naptól fogva, mainapiglan, a' 4 ik Novemberi *Hamburgi* postával Bétsből jött irásoknak vételekig, álhatatossan, egyenesen, világosan arra kötelezi magát *Austria*, hogy semmi magános békességet *Conrad* University Library (C) az ellenséggel tsinálni. Már olly álhatatos fog e' ennekutánna is lenni, arról egyedül a' jövő idő, a' melly az én hatalmamban nintsen, taníthat meg minket. Hát ugyan, közönségesekké tehettyük e' az illy környüállások közt a' levelezéseket? Lehetetlen dolog, annyival inkább, mivel az illy levelezések tsak ideig óráig reánk bízott dolgok. Lehetetlen, hogy másokkal is közöllyem azokat, ámbár tökéletessen a' magam meg igazítására szolgálának is. — Az Egyiptomi irásokra nézve, tsak azt jegyzem meg, hogy nem Egyiptom, hanem a' különös alkudozás akadályoztattya a' békességes alkudozást."

Sheridan ismét így szólott: Én nem vagyok imide amoda habozó ember, so ezstendöktől fogva szüntelen egy principium mellett maradtam, mellyről tanúbizony. — Nem lehetnek a' jelenlévők, Ellenkezöm azt mondja, hogy azok a' *Correspondentiák*, tsak ideig óráig reánk bízott dolgok vólnának. A' ministerek azoknak velejét közönségessé tenni nem félnek, hát miért félnek azon irásokat velünk közleni. Bizonyosan kell minékünk azt tudnunk, hogy nem vesztegetjük e' el héjában kintseinket, bizoyosokká kell minékünk arról lenni, hogy a' Bécsi udvar

nem fog magános békességet az ellenséggel tenni?

Minekutánna a' hadakozásnak, és békefféges alkudozásnak tárgyairól eléggé vetélkedtek volna, az Angliában uralkodó élet' szükségéről való dolog fordult elő. *Albotts* javaslasából, meg fog az Angliában való népesség számláltatni, és a' fzerént intéztetődik az annak táplálására szükséges életnek bé fzerzése. *Angliának* népességét 11, *Irlandiáért* 5 millió lélekre tette, *Skotziáról* pedig azt mondotta, hogy 1755 ik esztendőől fogva, egy négyed részfel is meg szaporodott. A' népesség' tudására nézve az határozottatott meg, hogy minden pap adja bé irásban a' maga megyéjebeli lakosoknak, és az 1764 ik esztendőől fogva fziület és meg hóltembeneknek a' számát. Továbbá az is el vegeztetett, hogy a' *Parlamentalis* palotának meg bővitetések végett vétetődjenek meg a' szomszéd házak; végre, hogy azokra az Anglus zsóldba vétetődött seregekre tett költségek, a' mellyeknek 600,000 font sterlinget rendelt a' *Parlamentum*, terjesztetődjenek elcibe.

* * *

A' napokban theátromban vólt *Lord Nelson* a' Királlyal együtt. Bé lépésekor a' sokaság' kívánságára az éneklő társaság egy éneket kezdett fúni, a' melyben ezen nagy tengeri vezérnek dítső tselekedei számláltatnak elő. El nem tsendesedett a' tapsolás és örvendező lárma, míg másodíkszor is el nem kezdődött az ének. Az utolsó vers előtt ez a' szó fordulván elő: *békesség*, mikor erre a' szóra jutottak az énekesek, már ekkór oly tapsolás és örvendező kiabálás töltötte el a' theátromot mind két izben, hogy az éneknek következő verséből egy szót is lehetetlen vólt többé hallani.

London, 25. Nov. — „

Innét nem fog már most a' *Lünevillei* Congressre egy Követ is küldödni. Ha *Austria* is állandóul tsak annyi hajlandóságot fog a' magános meg békéllésre mutatni, mint Nagy Britania: ugy nem fog a' békeffég egy hamarjában lábra állani.

Itt nem hiszik azt a' hírt, hogy a' *Bresti* kikötőhelyből 7 *Linea* hajóknak vedelme alatt sok szállító hajók ki-eveztenek volna, és számos *Frantzia* katonasággal *St. Domingo* szigete felé sietnének, mivelhogy a' mi *Brest* előtt álló hajóink ezen *Francia* expeditziórol semmit nem emlékeztek még eddig. Eppen ilyen fuudamentom nélkül valónak lenni tartjuk mi az *Livornói* kikötőhelyben talált hajókat *el requirálván* a' *Frantziák*, azokkal is valamely *expeditzióra* czéloznának, minthogy a' *Lord Keith* vezérlése alatt lévő hadi hajók közül néhányak szüntelenül a' *Livornói* kikötő hely' szálya előtt olálkodván, a' *Frantziák*' úját kétség kívül el-állának.

A' *Generál Pulteney*' vezérlése alatt a' *Kadixi* expeditzióon jelen volt feregnek egy része már meg érkezett a' *Tágus* vize' torkához, hogy a' telés' kedviért a' *Portugallus* partokra ki szálljon. A' más része ezen feregnek, a' mely a' *Kadixi* expeditzió után a' *Gen. Aocrombie*' vezérlése alatt *Egyiptom* felé szárdékozott úját venni, a' minapi rettenetes tengeri szélveszek miatt nem boldogúlhatott ezen czélozásában, mivelhogy vitorláinak és vasmatskáinak nagy részét el vesztvén, már most *Angliából* várja el elébb a' szükséges kélzületeket. Az alatt rész szerént *Máltha* rész szerént *Minorca* szigeténn fog *G. Abercrombie* a' maga fegyveres népével tartozkodni.

Egy *Anglus* kereskedő hajós feregnek kellett volna közelébről a' *Newfoundlandi* öbölből *Angliába* visszjá érkezni: hanem ezt is a' tengerenn érvén a' közelébbi rettenetes szélvész, egélszeca

el-szélesztette: melyre nézve félni lehet, hogy sok kárt vallott; még eddig csak egytől-egy hajó jutott el belőle az Anglus partok mellé.

A '74 ágyus Marborough nevű Linea hajónknak emberei, a' mely a' napokban a' Frantzia partok mellett el-süjdedt, tsakugyan olyan Szerentsések voltak, hogy ki fogattattak, és életben maradtak.

London mellett igen meg kezdett nevedni az úton álló talvajok száma, annyira, hogy már még a' posta-szekeret is meg kezdik támadni. Igy támadták meg közelébről három fegyveresek a' *Doveri* posta szekeret, a' melynek gondviselőjét (Conductörjét) is, látván, hogy védelmezni akarja magát, agyon lötték. A' *Portsmouthi* posta-szekér hasonló módon prédáltatott fel öt

Egy idő-óta az Aréndások' tsürjeiknek gyulogtatását is gyakorolni kezdték, 's még máig is folytatják külbömb külbömb *Angliai* vidékeken a' gonosz-tévők. — Sok rendbéli égetéssel fenyegetőző czédulátskák szélesztődtek el, a' melyek iránt jutalmak hirdettettek ki az Udvari Ujjságban, azoknak számokra, a' kik egy ilyen fenyegetőző czédulának szerzőjét ki-adják.

Magyar Ország.

*Nyitra*n Nov. 24-ik napján.

E' folyó hónap' 21 ikén, igen veszedelmes tűz támadván városunkban, minthogy nagy szél fújt, egynéhány szempillantat alatt 30 házat meg emésztett. Kevésbe múlt, hogy a' Kegyes Szerzetbeli Papoknak residentiájok, és az a' mellett lévő Oskola is meg nem égtek. Ehez olly közel járt a' tűz, hogy már a' falait verte annak lángja. Az oda való Nemzeti Oskola egyik érdemes Tanítójának, úgymint *Hraló Istvánnak* háza is, a' ki életének leg több idejét az ifjúság nevelésében és tanításában töltötte, a' földig égett, és mivel

minden tehetségét azon hajlékára költötte, oly izegény állapotra jutott azon szerentséltenség miatt, hogy az oda való városi Tanátsnak tanúbizonyság levele szerént, méltónak itiltetik a' felebaráti Izeretetből folyó segedelemre. másként tehetetlen el puszult hajlékának fel építésére.

A' Jászágón, Kunságón, és hajdú várasokon fel állitatott, új Palatinalis lovas Regimentnek 3-ik divisiója is ki indult már a' két elsőbb után, és e' most folyó hólnapnak 7-ikén Budán egy kevéssé meg pihenvén, tovább Sopron felé folytatta azt útját. Atallyában igen szép és jó lovas legénységből áll, az alattok lévő lovak közt sinsz egy is ki vető.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Jobbitás.

A' leg közelebb költ Magyar Kurirban egy a' Szilágyságban történt meg-vezés jeleit mutatott beteg ember meg gyógyításáról vagyon tudosítás. Melly elő adásbái minthogy az Orvóllágok dosissa, vagy mértéke rettenetes veszedelmesen él-vágyon tévefzve, úgy hogy ha valaki talám szerentséltenségből, vagy történetből valakinek bé-találná adni: lehetetlen volna a' leg nagyobb kinok között ki nem múlni a' világból, adnak a' ki bé-vette. Az emberiség kénszerite bennünket, hogy rolla minél előbb a' közönséget tudosítsuk. Nevezetesen a' köris-féreg (cantharis) porából, nem tizenkét gránt, mint a' Kurirban van, hanem egy két gránt kell érteni, és a' Bella donna extractumából a' huszon három grán helyet, két, három gránt kell érteni. Mind a' kettő ugyan, mind a' cantharis; mind a' Bella donna, ámbar a' Imérgek közzé számlálódik, mind-

azáltal még-is, az okos 'svigvázó Orvos kezében a' leg heroicumabb orvosságok között való; úgy hogy már *Galenus* és ama híres Arabs Doctor *Avicenna* is, cantharistal gyógyítottak, és azolta is közönséges Orvosság. A' tudós Orvos *Báró Störk* Úr munkájában is, mellyet tsakugyan az ide való Bétsi Medicina Facultás hajdoni Dekánya, a' nagy híré Doctor idősb Schosulan Ur adott-ki a' veszett kutya marásról, az Orvosságok közé fél vagon a' *Cantharis* is tette, de véghe-tetlen vigyázással, és mind az említett, mind más Orvosok a' leg veszedelmesebb grádusában is a' veszettségnek két, leg fellyebb légy gránt adtak a' *Cantharis* porból, a' többet nem mertek adni, mert tudjuk, hogy ha a' kérés féreg porát *flastrum* ember, melly mérges hólyagot hűz, és melly mér-ges sebet hagy maga után, annyival inkább mit nem mivelne a' gyomor gyenge hártájával? úgy hogy mikor belől adnak, valana az említett Or-vosok, azt a' kevés dosist is mindenkor elébb etzetben áztatták meg, úgy törvén meg a' can-tharisban el rejtett égő lug sónak erejét (vala-mint a' tormában lévő lug só erejét is etzettel szokták közönségesen meg-törni, meg gyengíteni az etzetes tormában, mert különben ki ehetné meg a' tormát, 's etzettel meg ehettyük, mely-nek okát a' Khémikusok ertik) Hasonló vigyáza-tot kíván a' *Belladonna* is, úgy hogy sok levelek kívántatnának, ha mind azon szerentsétlen törté-neteket, 's kínos halálokat le-akarnók írni, me-lyeket a' *Belladonnával* való élés okozta a' vi-gyázatlanabb, vagy tudatlanabb Orvosok ke-zében.